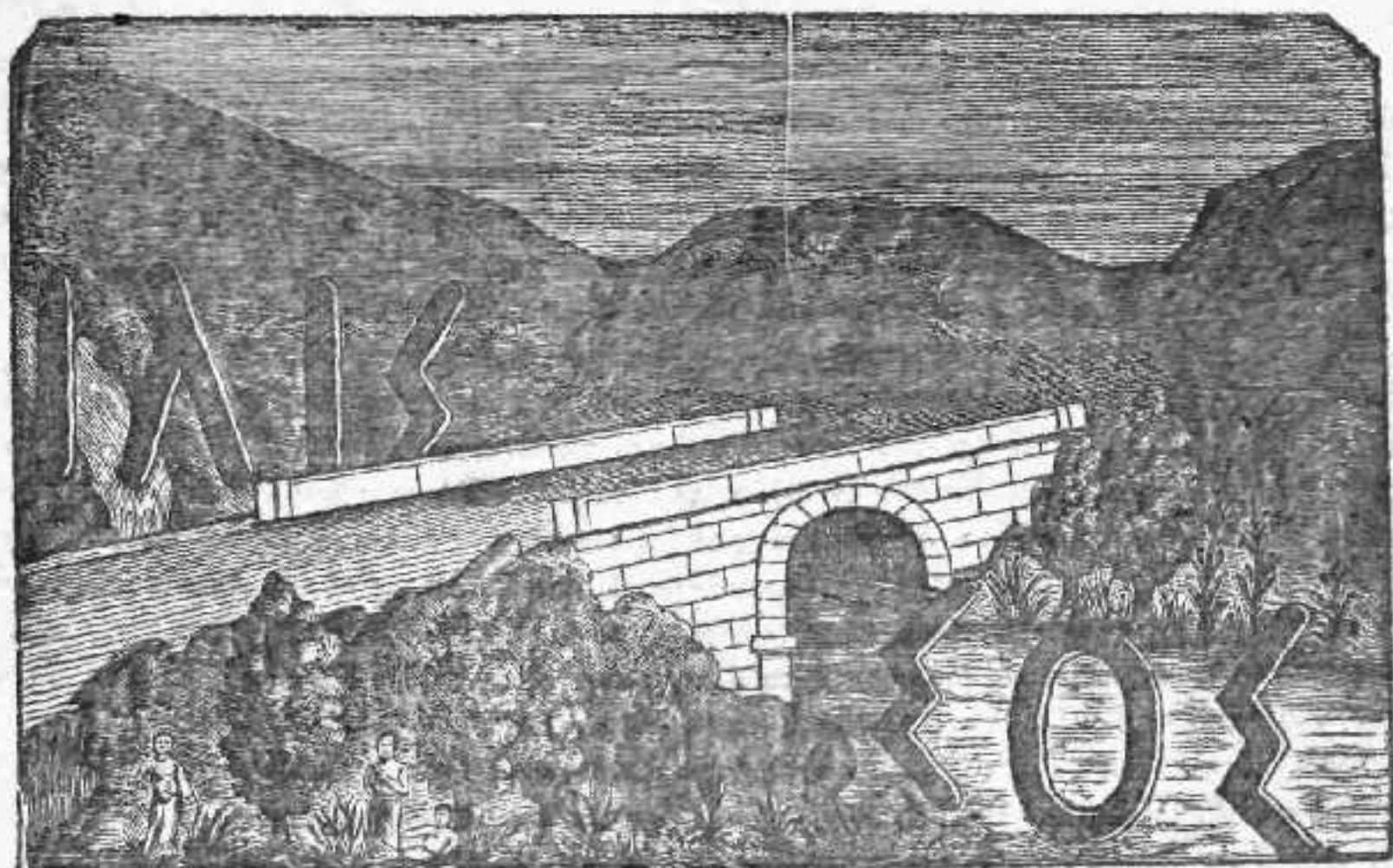

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙ ΟΔΙΚΩΝ

Ἐκδιδόμενον δις τοῦ μηνός.

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ, 15 Ὀκτωβρίου 1870.

|| ΕΤΟΣ Γ'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΙΑ'.

* ΠΕΡΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΟΙΝΩΝ.

Πρὸς τοὺς Κ. Κ. Ἑλληνοφίλους τῆς ἐπὶ τῶν
Ὀλυμπίων ἐκθέσεως τοῦ 1870.

Παραθέτων καὶ γὰρ μεταξὺ τῶν πολλῶν εἰς
τὴν τῶν Ὀλυμπίων Ἐκθεσιν ὀλίγας φιάλας
πρωτοετοῦς καὶ διετοῦς οἴνου, καθὰ τὰ τῶν
φιαλῶν ἐπίσημα (étiquettes) σημειοῦσι, κατα-
σκευαζομένου ὑπ' ἐμοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν μου ἐν
Πάτραις, ἐθεώρησα ἐπάναγκες καὶ λίαν συντελε-
στικόν, ὅπως συνοδεύσω τὰ δείγματα τοῦ οἴνου
τούτου δι' ἐκθέσεως περὶ τοῦ τρόπου τῆς κατα-
σκευῆς του. Ὁ τρόπος δ' οὗτος οὐ μόνον ἀπλού-
στατος εἶναι ὥς πρὸς τὴν κατασκευὴν ἀπλῶν
φυσικῶν Ἑλληνικῶν οἴνων, ἀλλὰ καὶ ἀτραπέ-
στατος, ἅτε μὴ ὑποστάντων ἡμῶν μέχρι τοῦδε
οὐδεμίαν ζημίαν, εἴτε τῶν οἴνων καθισταμένων
πολυετῶν, εἴτε ταξιθευόντων πρὸς οἶκονδ' ἢ ποτε
διεῦθυσιν.

Παρανεύρων δέ τινας ἐνταύτῳ θεωρίας λίαν
οὐσιώδεις, ἐκθέτω τὸν τρόπον τοῦτον πρὸς

πάντας τοὺς ἀμπελοκτῆμονας, εἰδότες μὲν τὴν
κατασκευὴν τοῦ ἀπλοῦ ῥητινίτου, εἴτε καὶ ἄνευ
ῥητίνης, οἴνου διὰ τοῦ προσφόρου καὶ τοῖς πᾶσι
γνωστοῦ τρόπου, γινομένου δὲ θυμὰ τῆς ἀδαη-
μοσύνης των, καθὼ μὴ δυναμένου τοῦ ἐν λόγῳ
ῥητινίτου νὰ διατηρηθῇ πέραν τοῦ ἐνός ἔτους,
πολλῶ δὲ μᾶλλον νὰ ταξειδεύσῃ τούτου ὅ ἔνεκα
ποῦ μὲν ὁ τρόπος οὗτος ἐπιτυγχάνεται ἔνεκα
ἀτμοσφαιρικῶν μᾶλλον αἰτιῶν, ἢ ἐξαιρέτου
ποιότητος σταφυλῆς, ποῦ δ' ἔνεκα κλιματολο-
γικῆς θέσεως τόπου τινός, ὡς εἶναι ἡ νῆσοι τινὲς
τῆς Ἑλλάδος. Ἐν γένει δὲ ὁ ἐν Ἑλλάδι οἶνος ἄνευ
στερεοῦ τύπου ἀλλοπρόσαλλος πάντοτε παρουσια-
ζόμενος, οἷος παρίσταται, θεωρεῖται καὶ δικαίως
οἶνος τῆς φαντασίας, μὴ δυνάμενος νὰ προσελ-
κύσῃ ἐξωτερικοὺς καταναλωτάς.

Σπεύδω δὲ νὰ κάμω τὸν ἀπλοῦν τοῦτον τρό-
πον τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ γνωστόν, τοσαύτῳ
μᾶλλον, καθόσον τὸ πρὸ ἐνδεκαετίας συστηθὲν
ἐν Πάτραις κατὰστημα τῆς Ἑλλ. οἶνοποιίας δὲν
ἀνταπεκρίθη, ὡς ἔδει, εἰς τὰς προσδοκίας τῆς τε
συνδραμούσης Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἀδρῶς καὶ
γενναίως ὑποστηριζάντων τοῦτο ὁμογενῶν μας.

Αίτια δὲ τούτου, καθὰ ἡδυνήθη νὰ ἐξαγάγω ὡς ὑπάλληλος ἐπὶ τριετίαν ἐργασθεὶς ἐν αὐτῷ, εἶναι πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅτι οἱ οἴνοποιοὶ τούτου ἠθέλησαν νὰ ἐφαρμόσωσι καὶ ἐν Ἑλλάδι τὸν τρόπον τῆς ἐν Εὐρώπῃ κατασκευῆς, καὶ λάβωσιν ὡς γινώμονα πάντοτε τὰ παραγγέλματα τῶν καλλιτέρων Εὐρωπαϊκῶν οἰνολόγων, μηδ' ὅλως λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὸ τε εἶδος τῆς σταφυλῆς, καὶ τὴν ἐπὶ τὰ ἀμπελοκλήματα τοῦ ἐν Ἑλλάδι κλίματος ἐπιρροήν· τουταῦτό δ' ἔπαθον καὶ πάντες ὅσοι ἐν Ἑλλάδι ἠθέλησαν νὰ ἐφαρμόσωσι καὶ μιμηθῶσι τὴν ἐν Εὐρώπῃ κατασκευὴν διὰ τοὺς ἀπλοῦς οἶνους, ἐν ᾧ ἔπρεπε πάντα διὰ τῆς ἀλανθάστου πείρας νὰ γνωρισθῶσι καὶ συσχεθῶσιν ὡς κανόνες· διότι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Εὐρώπῃ ὅπου θεωρεῖται τελειοποιημένη ἡ τέχνη αὕτη, δὲν διέπονται τὰ κατ' αὐτὴν φαινόμενα δογματικῶς καὶ δι' ἀπρεγκλίτων κανόνων, ἀλλ' εἰς ἑκάστον τόπον καὶ ἀνὰ πᾶν κλίμα καὶ ἐπὶ ἑκάστου εἴδους πρέπει διὰ τῆς εἰρημένης πείρας νὰ γνωσθῶσιν.

Ἔτερον, κατ' ἐμὲ, σφάλμα εἶναι, ὅτι ἀντὶ διὰ πάσης θυσίας νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν ἀπλὴν μόνον κατασκευὴν οἶνων, ἥτις ὑπόσχεται εἰς τὸν τόπον βεβαίαν καὶ σπουδαιοτάτην τὴν ὠφέλειαν, ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ἄκκιρον μελέτην καὶ ἀνωρελῇ ἐνασχόλησιν τῆς κατασκευῆς τῶν ἀφρωδῶν οἶνων (champagnes) καὶ ἐπ' ὀλίγον εἰς τὴν τῶν *meilleurs* ἢ *epidors* καλουμένων οἶνων (vins du dessert), δυσανάλογον πρὸς τὰ μέσα, τὴν κατανάλωσιν τοῦ τόπου, καὶ πρὸς τὰς περιστάσεις τῶν ἀντικειμένων καίτοι σχετικῶν εἰς τὴν ἐν γένει Οἰνοποιίαν.

Περὶ τὸν νομίζω νὰ ἐκταθῶ περισσότερον, ἵνα ἀποδείξω ὅπως δύνανται ἡ ἐν Ἑλλάδι οἰνοποιία, διὰ τὸ ἀρμόδιον τοῦ κλίματος, τὸν πλοῦτον καὶ τὸ κατάλληλον τῆς πρώτης ὕλης, νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ὕλικὴν εὐημερίαν τοῦ τόπου, καὶ νὰ κατασταθῇ βιομηχανία ἐπικερδῆς ἀπαραίτητος καὶ ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἥτις εἶναι κυρίως ἡ πατρίς τῆς ἀμπέλου, καλυπτομένων τῶν ὠραιότερων καὶ εὐφροτέρων ὀρεινῶν καὶ πεδιάδων τῆς ἀπὸ ἀπεράντους ἀμπελοφυτεῖς καὶ σταφιδοφυτεῖς. Περιορίζομαι μόνον νὰ δώσω τὴν σύντομον ἐκθεσὶν μου περὶ τοῦ ἀπλοῦ τρόπου τῆς κατασκευῆς οἶνου *Λευκοῦ* καὶ *Μέλανος* (ἢ προῖον καὶ τὰ παρουσιαζόμενα δείγματα) πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἐνόμισα ἐπάναγκες νὰ προτάξω ὀλίγα τινα ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ εἴδους τῆς σταφυλῆς, καὶ τὴν ποιό-

τητα τῆς γῆς, ἅτινα τὰ μέγιστα συντελοῦσι πρὸς παραγωγὴν ἐξαιρέτων οἶνων, μηδ' ὅλως λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὸ ζήτημα τῆς καλλιέργειας, καθόσον αὕτη εἶναι ἤδη τελειοποιημένη. Ἡ ἐν Ἑλλάδι καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου, ὡς ἤδη ἐνεργεῖται, καὶ πρὸ πάντων ἐν ταῖς παραλίαις ἐπαρχίαις τῆς Πελοποννήσου, ὑπερβαίνει καὶ αὐτὴν τὴν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἄλλοις κατὰ οὐ μόνον ἐντόπιοι εἰδήμονες ὁμολογοῦσι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ οἴνοποιοὶ Γάλλοι οἱ ἐν τῷ καταστήματι τῆς ἐν Πάτραις οἰνοποιίας ἐργασθέντες εἰς τοῦτο συννεφώνουν. Ἀποβαίνοντος ὅθεν τοῦ περὶ καλλιέργειας ἀμπέλων περιττοῦ, συνάμα δὲ καὶ γελοίου, ὡς πολλοὶ πράττουσι, προτάττω μόνον ὀλίγα τινα περὶ τοῦ εἴδους τῆς σταφυλῆς, ὡς λίαν οὐσιώδη διὰ τὴν παρούσαν πραγματείαν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4. Ἰουλίου 1870.

Εὐπειθίστατος

Ι. Κ. ΤΣΗΠΟΥΡΙΑΣ

φαρμακοποιός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τοῦ εἴδους τῆς σταφυλῆς τοῦ ἀμπελοκλήματος.

Ἐν ἐκ τῶν κυριωδεστέρων αἰτίων πρὸς παραγωγὴν καλῆς καὶ ἐξαιρέτου ποιότητος οἴνου εἶναι καὶ τὸ εἶδος τῆς σταφυλῆς τοῦ ἀμπελοκλήματος (cépage)· καθότι, ὡς γνωστὸν, ἑκάστον εἶδος ἔχει ἴδια χαρακτηριστικά, ἅτινα διατηρεῖ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀπραχμείωται, εἰς οἰονδήποτε κλίμα, γῆν, καὶ τοποθεσίαν ἐὰν φυτουργηθῇ. Ἡ διαφορὰ τούτων θέλει εἶσθαι τοιαύτη, ὥστε δυνατόν νὰ μεταβάλλωσι τὴν παραγωγικὴν βλάστησιν καὶ καρποφορίαν (ὅπως συνέβη εἰς ἐμὲ ἐν Πάτραις, ὅπου μετεφυτεύθησαν κλήματά τινα ἐκ τῆς ἄνω Γερμανίας, ἐξ ἐκείνων ἀφ' ὧν κατασκευάζεται ὁ Καμπανίτης), οὐδέποτε ὁμῶς δύνανται νὰ ἐκνοθεύσωσι τὸ ἐν εἶδος εἰς ἄλλο, οὐδὲ πρὸ πάντων ν' ἀπιδάλωσι τὴν τάξιν τῆς ὑπεροχῆς των· οὐδέποτε λ. χ. ὁ ροδίτης εἰς μαυροῦδι δύναται νὰ μεταβληθῇ, οὐδὲ τοῦτο εἰς μαυροδάφνην, ἢ καὶ τάνάπαλιν.

Τὸ ἔδαφος, τὸ ψυχρὸν ἢ θερμὸν κλίμα, ἡ καλλιέργεια, ὁ χρόνος τοῦ τρυγητοῦ καὶ ἡ θέσις δυνατόν νὰ μεταβάλλωσι οὐσιωδῶς τὴν ποιότητα τοῦ οἴνου, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸν τύπον αὐτοῦ (cachet). Τοῦντοῦθεν ἀνάγκη καθίσταται, ὥστε πᾶς ἀμπελοκλήμων νὰ φροντίζῃ νὰ ἐκλέγῃ τὸ εἶδος τῆς

σταφυλῆς, καθότι τοῦτο πρὸ παντὸς ἐπικρατεῖ πρὸς πᾶσαν ἀμπελοφυτείαν, καὶ οὐχὶ ἡ τοποθεσία. Καίτοι ὅμως γνωρίζων ὅτι τὸ εἶδος ἐπὶ πᾶσιν ἐπικρατεῖ, ἐν τούτοις δύναται ἐκ τῶν ἐνόντων, χωρὶς νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς ἀντικατάστασεως τῶν ὑπαρχόντων ἀμπελοκλημάτων νὰ μεταχειρισθῇ τὰς σταφυλὰς τούτων, ὅπως παρασκευάσῃ κατάλληλον πρώτην ὕλην πρὸς κατασκευὴν ἀπλῶν φυσικῶν οἴνων, ἀρκεῖ μόνον νὰ εἰσαγάγῃ τὸν τρόπον τῆς τέχνης, τροποποιουμένων ἐργασίῶν τινων, ἀναλόγως τῶν τοπικῶν περιστάσεων καὶ τῆς φύσεως τῆς ὕλης.

Καίτοι καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα γνωστὸν εἶναι ὅτι αἱ ἡφαιστιογενεῖς γαῖαι ὡς ξηραὶ παρέχουσι γλυκυτέραν σταφυλὴν, καὶ ἐπομένως εἰσὶ κατάλληλοι πρὸς κατασκευὴν ἐξαιρετοῦ οἴνου, τοῦναντίον δὲ αἱ ἀργιλλώδεις καὶ αἱ βαλτώδεις, ὡς παρέχουσαι σταφυλὴν εὐχυμωτέραν καὶ ὑδαρστέραν εἰσὶν ἀκατάλληλοι, μᾶλα ταῦτα, ὡς παρακατιῶν διαλαμβάνω, οὐδέτερον τούτων δύναται νὰ παράσχη εἰς τὸν ἐν Ἑλλάδι οἴνοποιόν ἀκράδαντον καὶ ἀσφαλῆ πεποιθήσιν, ἐὰν ἐκάτερον τούτων χωριστὰ ἀφεθῇ πρὸς κατασκευὴν οἴνου ἐξαιρετοῦ, ἐκτὸς ἐὰν ἰδιαιτέρα κλιματολογικὴ θέσις ἐπιτρέπῃ τοῦτο (ὡς ἐν Θήρᾳ καὶ Κεφαλληνίᾳ). Ἀμφότερα ὅμως συγκερασθέντα κατὰ τινὰ ἀναλογίαν παρέχουσι πολυτιμωτέραν τὴν πρώτην ὕλην εἰς τοῦτον, παρὰ ἐὰν παραδοθῇ τυφλῶς καὶ ἀνεξετάστως εἰς τὴν κοινὴν ταύτην παραδοχὴν, ἣν ἄλλως τε ὡς ἀληθῆ καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιστήμη παραδέχεται⁽¹⁾. Ἵνα μὴ μακρηγοῶ, ἐπαρκοῦμαι τοῦτο μόνον λέγων, ὅτι τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος καθὼς εἰς ἄλλα, οὕτω καὶ ἐδῶ καθιστᾷ τύπον ἐξαιρέσεως.

Ποῖον δὲ εἶδος παρέχει περισσότερα συστατικὰ καὶ ποῖον ὀλιγώτερα, ὅπως ὁ ἐν Ἑλλάδι οἴνοποιος ἔχων ὑπ' ὄψιν δύναται νὰ κἀμνῃ ἀκριβῆ ἀναλογίαν, τοῦτο ἔπρεπε νὰ ᾔῃαι τὸ κοινὸν μέλημα. Ἀπεναντίας δὲ οὐδαμῶς τῆς Ἑλλάδος ἐγένετο τοῦτο ἀντικείμενον σπουδαίας μελέτης, εἴτε τῶν ἐπιστημόνων καταγινομένων μόνον πρὸς ἀπομίμησιν Εὐρωπαϊκῶν οἴνων, εἴτε τῶν ἀμπελοκτημόνων γνωρίζοντων ἐκ πείρας ἢ ἐκ παραδόσεως τὴν ποιότητα τῆς σταφυλῆς των,

ὡς ἐκ τῆς τοποθεσίας τῆς (ἥτις συνήθως μεταβάλλεται ἐκ τῶν πνεόντων ἀνέμων καὶ τῶν ἐτησίων βροχῶν). Ἐξαιρετον οἶνον παρέχουσι νῆσοι τινὲς τῆς Ἑλλάδος, αἵτινες χρεωστοῦσι τὴν μετρίαν ποιότητά των οὐχὶ εἰς τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς, ἀλλ' εἰς τὴν τοποθεσίαν καὶ τινὰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις τοῦ ἐδάφους.

Ἐν τούτοις ἐκ τῶν ἐνόντων αὗται αἱ ὑπάρχουσαι σταφυλαὶ ἐν Ἑλλάδι, συμμιγνύμεναι κατ' ἀναλογίαν τῆς ποιότητός των καὶ ἀποτελοῦσαι ὁμοιμερές τι κρᾶμα γλεύκους, εἶναι δυνατόν νὰ παράγῃσι βεβαίαν ἐξαιρετον ποιότητα οἴνου, δυναμένου οὐ μόνον ἐπὶ πολλὰ ἔτη νὰ διατηρηθῇ, ἀλλὰ προσέτι καὶ ἀβλαβῶς νὰ ταξειδεύσῃ ὡς παρακατιῶν ἐκθέτω· ὁ τρόπος δὲ τῆς εὐρέσεως τῆς ἀναλογίας τοῦ μίγματος τοῦ γλεύκους, καθ' ἣν μέθοδον ὀρίζεται ἐν τοῖς κάτωθι, παρέχει τὴν εὐκολίαν πρὸς ἅπαντας τοῦ νὰ μὴ ἔχῃσι τὴν ἀνάγκην τῆς γνώσεως τῆς σταφυλῆς οἰονδήποτε εἶδους, ἔστω καὶ ἀπὶ οἰονδήποτε τόπον προερχομένης. Σπεύδων δὲ νὰ ἐκθέσω τὸν ἀπλοῦν τοῦτον τρόπον τῆς ἀναλογίας, προτρέπω τοὺς ἐν Ἑλλάδι ἀμπελοκτῆμονας καὶ μὲν νὰ μεταχειρίζωνται τὰ ὑπάρχοντα εἶδη τῶν ἐν Ἑλλάδι σταφυλῶν, ἐύσῃ ἢ πείρᾳ καὶ ἡ ἐπιστήμη τῶν φώτων δὲν ἀποδείξῃ ποία ἔσεται ἡ πρὸς ἀντικατάστασιν καλλιτέρα διὰ τὴν ἐξαιρετον ποιότητα τοῦ οἴνου· πάντοτε ὅμως νὰ φροντίζωσι νὰ ὑπενόησιν τοὺς οἴνους των εἰς μίαν, ἢ τὸ πολὺ δύο κατηγορίας, τὸν μέλαν καὶ τὸν λευκόν, ἐκάστη δὲ νὰ φέρῃ τὸν ἴδιον τύπον (cachet) ἀντὶ ἰδιορρύθμως ἕκαστος νὰ μεταβάλλῃ τὴν ποιότητα καὶ νὰ ποικίλλῃ τὸ χρῶμα κατ' ἔτος· διότι ὅπως δῆποτε καὶ ἐὰν ὑποτεθῇ ἡ ποιότης τοῦ οἴνου ἀρίστη, εἶναι πάντοτε οἶνος φαντασιώδης, μὴ δυνάμενος οὔτε διαρκῆ φήμην νὰ λάβῃ, οὔτε καταναλωτὰς νὰ προσελκύσῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ κατασκευῆς λευκοῦ οἴνου.

Ὅπως τρυγήσωμεν τὰς σταφυλὰς πρέπει αὐταὶ νὰ κατασταθῶσιν ὥριμοι, ἡ δὲ ὥριμανσις αὕτη πολλαχῶς γίνεται καταφανῆς, κυρίως ὅμως ἐκ τῶν ἑξῆς·

α.) Ἐκ τῆς γεύσεως.

β.) Ἐκ τοῦ μίσχου (κοτζανίου) τῆς σταφυλῆς καθισταμένου ξηροῦ, κατὰ τὸ ἄνω μέρος, πρὸς τὸ ὁποῖον ξηραίνεται ἐκ τοῦ κλήματος.

γ.) Ἐκ τῆς ῥαγῆς τῆς σταφυλῆς, καθιστα-

(1) Τὴν ἀληθῆ ταύτην παραδοχὴν ἀκολουθήσαντες κατὰ τὸ 1889 καὶ οἱ ἐκ Γαλλίας ἐλθόντες τεχνῖται, κατασκευάσαν ἄνω τῶν 2,000 βαρελῶν μέλανος οἴνου ἐκ γλυκυτάτης σταφυλῆς στεγνῶν τόπων ἐν τῷ κατὰ κράτος τοῖς Οἴνοποι-
ῖαις, ὅπερ ἄπην ἐξύνει.

μένης οὐ μόνον μαλακῆς, ἀλλὰ καὶ εὐκόλως ἀποσπώμενης ἐκ τοῦ γιγάρτου διὰ τῆς παραμικρᾶς ἐπαφῆς τῶν δακτύλων.

δ.) Διὰ τοῦ γλευκομέτρου, δεικνύοντος τὴν πυκνότητα τοῦ ἐξαχθισομένου γλεύκου: (μούστου) ἐκ τῆς σταφυλῆς, ἐπομένως τὸν κατὰ προσέγγισιν βαθμὸν τῆς ζακχάρως ταύτης· τὸν τρόπον δὲ τοῦτον, καθὼ ἐπιστημονικόν, καὶ εἰς ὀλίγους γνωστὸν, περιγράφω ἐν τέλει.

Αἱ ὄριμοι λοιπὸν σταφυλαὶ τρυγῶνται ἐν κίτρῳ εὐδίῳ, καὶ οὐχὶ ἐν ἡμέραις βρογαῖς, μετὰ τὴν δρόσον τῆς πρωίας καὶ τὴν διάλυσιν τῆς ὀμίχλης· ἡ δὲ διὰ ψαλίδος ἐκκοπὴ αὐτῶν λίαν ἐπωφελεῖς, δυναμένου τοῦ τρυγῶντος ἐργάτου τὰς τε ἀώρους νὰ ἐγκαταλείπη, καὶ τὰς σεσηπυίας ῥάγας εἰς χωριστὸν κάλυστρον νὰ ἐναποταμιεύῃ. Τελεσφορώτερον δὲ καὶ βεβαιώτερον ἐπιτυγχάνεται τὸ εἰς τὸ μέλλον ἀποτέλεσμα ἐπὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ οἴνου, ὁπότεν τις κρατῇ ἀκριβῆ σημεῖωσιν τῆς ποσότητος ἐνὸς ἐκάστου εἰδους σταφυλῆς, τῆς κατ' ἔτος συγκομιδῆς του, ὅπως γνωρίζων τὴν τοῦ παρελθόντος ἔτους τελευτῶσαν ἀναλογίαν, καθὼς καὶ τὸ ἀποτέλεσμα, δύναται νὰ μεταβάλλῃ ταύτην κατὰ τὰ ἐπιόντα ἔτη, ὅψεποτε ἡ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ.

Διὰ τὴν κατασκευὴν λοιπὸν λευκοῦ οἴνου αἱ ὄριμοι σταφυλαὶ πικτώνται πάραυτα μετὰ τὸν τρυγητὸν, ὅπως μὴ μένωσιν ἐν προσβολῇ σή-
σεως, ὡς ἐκτεθειμέναι εἰς τε τὸν ἥλιον καὶ τὴν θερμότητα, ἐκδιδόμενης οὕτω τῆς ζυμώσεως των. Ἐξαιρέσιν μόνον ποιοῦνται αἱ ἐν Ἐπτανήσῳ, ἐν Θήρᾳ καὶ ἀλλαχοῦ σταφυλαὶ, αἵτινες τρυγῶνται καὶ διαμένουσι συσσωρευμέναι εἰς τοὺς καλουμένους λητροὺς, μέχρι οὗ μετὰ τινος ἡμέρας αὐταὶ αὐταὶ ὑποδείξωσι διὰ τοῦ λεγομένου ξε-
κινήματός των τὴν πρὸς τὰ πρόσω ροὴν τοῦ γλεύκου καὶ ἐπομένως τότε καθίσταται ἐπ' ἀναγκας τὸ πάτημά των καὶ ἡ διὰ πιεστηρίων περικιτέρω ἐκθλίψις των. Αἱ σταφυλαὶ ὅμως αὗται ὡς προσερχόμεναι ἀπὸ ἡφαιστιογενεῖς τοποθεσίας ἐπιτρέπουσι τοῦτο· καθότι εἰσὶ τοσοῦτον ἐξαίρετου ποιότητος, ὥστε, ἐπειδὴ τὸ ἐν αὐταῖς ὑδαρὲς στοιχεῖον ὑστερεῖ τοῦ ζακχαρώδους, ἔχει κατὰ πολὺ ἀνάγκην ἀρωγῆς, ὅπως κατορθώσῃ νὰ συμβουθῇ καὶ τὸ ὀλικὸν ἔργον τῆς ζυμώσεως (δι' οὓς λόγους παρακατιῶν ἐκθέτω), τὴν δὲ βο-
ήθειαν ταύτην λαμβάνει ἐκ τε τῆς ἐφιδρώσεως τῶν συσσωρευμένων σταφυλῶν, καὶ ἐξ ἄλλων οὐσιῶν ἐνυπαρχουσῶν ἐν τοῖς φλοιοῖς τῶν ῥαγῶν καὶ τοῦ μίσχου, οὐσίαι τὰ μάλα συντελοῦσαι

πρὸς τὴν τακτικὴν κατεργασίαν τοῦ οἴνου.

Ἐν τούτοις τὸ ἐξαχθέν γλεύκος, πρὶν εἰσεῖν ὑπερπληρώσῃ τὰ καλῶς κεκαθαρισμένα οἰνοβάρε-
λη, πρέπει νὰ δοκιμασθῇ ὡς πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς πυκνότητός του, εἴτε ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῆς ζακχάρως τῆς ἐν αὐτῷ ἐμπεριεχομένης, καθότι ἡ πλείω ἢ ἐλάσσων ποσότης ταύτης συνε-
πάγεται ἐν τῷ ἡμετέρῳ κλίματι τὴν ἐπιτυχίαν ἢ ἀποτυχίαν τοῦ οἴνου. Ὅπως δὲ ἐν τέλει περὶ γλευκομέτρου ἀναφέρω, οὕτω καὶ θεωρητικῶς παρακατιῶν ἀναπτύσσω, ὅτι, ὁ διὰ τοῦ βυθίζομέ-
νου γλευκομέτρου δεικνυόμενος βαθμὸς τῆς πυκνό-
τητος δὲν φανερόναι μόνον τὸν βαθμὸν τῆς ζακχάρ-
ως, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὸ κατὰ προσέγγισιν ποσὸν τοῦ παραχθισομένου ὑπ' αὐτοῦ οἰνοπνεύ-
ματος ἐν τῷ οἴνῳ, ἐξ οὗ δυνάμεθα νὰ προεικά-
σωμεν οὐ μόνον τὴν ποιότητά του, ἀλλὰ καὶ κατὰ πόσον οὗτος εἶνε δυνατόν νὰ ἀνθῇ, ἐπο-
μένως νὰ φροντίσωμεν νὰ συγκεράσωμεν, εἴτε νὰ μετριάσωμεν τὸν παρὰ πολὺ ζακχαρώδη δι' ἑτέρου ἀδυνάτου ἢ τῇ προσθήκῃ ὕδατος· τούτέ-
στι νὰ κόψωμεν κατὰ τὴν κοινὴν ἐκφράσιν τὸ πυ-
κνὸν γλεύκος, ἢ τὰνάπαλιν ἐνδυναμώσωμεν τὸ λίαν ἀδύνατον, διότι καὶ τὸ πολὺ ζακχαρώδες βλάπτει ὡς μὴ δυνάμενον ὁλοτελῶς νὰ διαλυθῇ καὶ τὸ λίαν ἀδύνατον δὲν θὰ δυνηθῇ ἐπὶ πολὺ ν' ἀνθῇ. Ποῖος δὲ θέλει εἶναι ὁ ἀνώτατος καὶ ποῖος ὁ κατώτατος ὅρος; εἰς τοῦτο οἱ δυστυχεῖς ἀμπελοκτῆμονες κατ' ἔτος σφάλλουσι, μὴ δυνη-
θέντες νὰ εὕρωσι τὸ σταθερὸν σημεῖον τῆς ἐπι-
τυχίας των. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι οὗτοι ἐγνώ-
ρισαν ἔνεκεν πείρας καὶ τῶν κατ' ἔτος πα-
θημάτων ὅτι ὅταν ἀφ' ἐνὸς ἀποτυγχάνει ἡ συγ-
κομιδὴ τοῦ γλυκυτάτου γλεύκου ἀφιεμένη μόνη πρὸς παραγωγὴν οἴνου, τόσον ἀφ' ἑτέρου καὶ ἡ τοῦ λίαν ἀδυνάτου προσερχομένη ἐξ ὑδαρῶν καὶ ἀνουςίων σταφυλῶν, δὲν ἡδυνήθησαν ὅμως νὰ εὕρωσι καὶ τὸν μέσον ὅρον, δι' οὗ νὰ κόπτωσι τὸ γλεύκος τοῦτο, ἀλλὰ προσθέτοντες ἀδιακρίτως καὶ ἄνευ ὁρισμοῦ ποῦ μὲν ποσὸν ὕδατος ἀπροσ-
διορίστου, ποῦ δὲ ποσὸν ἀδυνάτου γλεύκου, ἀφίενται εἰς τὴν τύχην, δι' ὃ ὁ οἴνός των καθί-
σταται προβληματικός. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἐφ' ὅσον ἡ-
δυνήθην ἐπιστημονικῶς καὶ πρακτικῶς νὰ ἐξα-
γάγω, εἶνε ὅ,τι δι' ἐνδελεχοῦς προσπάθειάς κατῳρ-
θωσα μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου ἐν Πάτραις, ὅπως εὕρω τὰ ὁριστικὰ σημεῖα τῆς ἀραιώσεως τοῦ γλεύκου καὶ ἐπομένως νὰ διατελῶ πάντοτε ἐν ἀσφαλείᾳ ὡς πρὸς τὸ ποιὸν τοῦ οἴνου μου, ὡς τὰ παρόντα δείγματα ἐμφαίνουσιν, ἂν καὶ

ἔχουσι μετρίαν πνευματικὴν δύναμιν, μὲν ταῦτα δύνανται νὰ κατασταθῶσι πνευματωδέστατα, ἔάν ἡ γρεία τὸ καλέσῃ, ὥπως ἀποσταλῶσιν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον. Τὰ δὲ σημεῖα ταῦτα εἰσὶ τὰ ἑξῆς· οὐδέποτε τὸ ἐντιθέμενον ἐν τοῖς βαρελίοις γλεύκος ἄρῃσα νὰ δεικνύῃ πυκνότητα μείζονα τοῦ βαθμοῦ 12ου οὐδὲ ἐλάσσονα τοῦ βαθμοῦ 9ου, ὁ δὲ λόγος ἀπλούστατος. Κατὰ τὴν πρῶτην περίπτωσιν, διὰ τὴν ἄφθονον ποσότητα τῆς ζακχάρεως, μὴ δυναμένη νὰ διαλυθῇ (δι' οὗς λόγους ἐκθέτω παρακατιῶν), ὁ κατεργασθεὶς οἶνος ἐναπολείπεται ὑπόγλυκος, ἐπομένως εἰς τὸ μέλλον λίαν ἀκροσφαλής· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν, διὰ τὴν ἀραιότητα τοῦ γλεύκους ὑποδεικνύουσιν τὸ ὑδαρὲς στοιχεῖον εἰς ὑπερτεροῦσαν ποσότητα, ὁ παραχρησόμενος οἶνος δὲν θὰ δυνήθῃ νὰ διατηρηθῇ. Διὸ ἐντεῦθεν καθίσταται ἀνάγκη νὰ μετριάσθῃ τὸ λίαν πυκνὸν γλεύκος εἴτε δι' ἄλλου ἀδυνάτου, εἴτε δι' ὕδατος, καθ' ὅσον τοῦτο δὲν εἶναι ξένον στοιχεῖον ἐν τῷ οἴνῳ, ἀποτελοῦν τὸ μεγαλύτερον συνθετικὸν στοιχεῖον ἐν αὐτῷ (75—80 τοῖς $\frac{0}{100}$). Δοθέντος ἤδη τοῦ λόγου ἐνταῦθα, ἐν βραχυλογίᾳ ἄς μοι συγχωρηθῇ νὰ ἐκθέσω τὸν λόγον δι' ὃν τὸ φαινόμενον τοῦτο λαμβάνει χώραν.

Ὁ οἶνος, προϊόν τῆς οἶνοπνευματώδους ζυμώσεως τοῦ γλεύκους, καταστάς διαυγὴς παρέχει ἐκτός τοῦ ὕδατος καὶ οἶνοπνεύματος καὶ διάφορα ἄλλα προϊόντα, ὧν τὰ μὲν προὔπῃρχον εἰς τὸ γλεύκος (λ. γ. φυτικὰ ἄλατα, μικρὰ ποσότης κομμωδῶν οὐσιῶν, φυτικὸν λεύκωμα, χρωματιστικαὶ οὐσίαι, ἐλεύθερον τρυγικόν, μηλικόν καὶ βυρσοδεψικόν ὀξύ) τὰ δὲ ἀνέπτύχθησαν κατὰ τὴν ζύμωσιν (ἀνθρακικὸν ὀξύ καὶ οἶνοπνευμα) ἢ μετ' αὐτὴν (ἡλεκτρικὸν καὶ ὀξικὸν ὀξύ, ὅπερ ἐστὶ προϊόν τῆς ὀξειδώσεως τοῦ οἶνοπνεύματος). Ὅθεν ἐκ τῶν προϊόντων τούτων τὸ οἶνοπνευμα ἐξακολουθεῖ ν' ἀναπτύσσεται μέχρι τινὸς ἐκ τῆς παραγωγῆς αὐτοῦ ζακχάρεως, παύει δὲ ὁσάκις τοῦτο ὑπερπλεονάσῃ καθιστάμενον ἐμπόδιον εἰς τὸ ἐναπολειπόμενον ἀδιάλυτον εἰσέτι ζακχαρῶδες καὶ ἐπομένως εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ἀνάπτυξιν του.

Οἱ βαθμοὶ λοιπὸν τοῦ γλευκομέτρου δεικνύουσιν ὁμοίαν ποσότητα ζακχάρεως καὶ ἀναλογοῦσιν πρὸς σχετικὴν ποσότητα τοῦ οἶνοπνεύματος ἐν τῷ οἴνῳ κατὰ δεδομένην τινὰ μονάδα γλεύκους. Σταματᾷ δὲ τοῦτο, ὅποτεν ἡ πυκνότης τοῦ γλεύκους ὑπερβῇ τὸν βαθμὸν 12. Ὡς ἐν παραδείγματι ἐάν 100 ὀκάδες γλεύκους διὰ τοῦ γλευκομέτρου μᾶς δείξωσι βαθμὸν πυ-

κνότητος 10. ἐπειδὴ ἕκαστος βαθμὸς πυκνότητος ἀναλογεῖ μὲ μίαν ὁκτὼν ζακχάρεως καὶ ἐν τέταρτον τῆς ὁκτὼς, ἔπεται ὅτι ἡ ὅλική ποσότης τῆς ζακχάρεως εἰς τὰς 100 ὁκ. τοῦ γλεύκους θέλει εἶσθαι ὁκ. 12 $\frac{1}{2}$. Ἐπειδὴ δὲ πάλιν ἐκάστη ὁκτὼ ζακχάρεως μᾶς παρουσιάζει σχεδὸν ὡς ἔγγιστα μίαν ὁκτὼ καθαρῷ οἶνοπνεύματος τῶν 100 βαθμῶν τοῦ Gay-Lussac, ἢ τῶν 40 τοῦ Cartier, ἔπεται ὅτι ἡ ὅλική ποσότης τοῦ οἶνοπνεύματος θέλει εἶσθαι εἰς τὰς 100 ὀκάδας 12. Ταῦτο δὲ συμβαίνει ἐάν τὸ γλευκομέτρον ἐδείκνυε βαθμὸν 12 ἡ ποσότης τοῦ μὲν ζακχαρώδους μέρους θέλει εἶσθαι ὀκάδ. 15, τοῦ δὲ οἶνοπνεύματος ὡσαύτως. Ἐκ τῶν εἰρημένων λοιπὸν γίνεται δῆλον, ὅτι οἱ βαθμοὶ τοῦ γλευκομέτρου οὐ μόνον τὴν πυκνότητα τοῦ γλεύκους δεικνύουσι, ἀλλ' ἐν ταύτῳ καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἐν αὐτῷ ζακχάρεως καὶ τὸ τοῦ οἶνοπνεύματος τοῦ ἐκ ταύτης παραχρησόμενου. Τὸ δὲ ποσὸν τοῦτο παριστᾷ ὡς ἔγγιστ'· καθότι ἡ ἐμπειρομένη πυκνότης εἶνε κατὰ τι ἐλαττωματικὴ, ἐπειδὴ ὑποβοηθοῦσι ταύτην καὶ ἕτεραι οὐσίαι ἐν τῷ γλεύκει ἐνυπάρχουσαι· οὐδέποτε ὁμῶς ὑπερβάνουσι τὸ $\frac{1}{12}$ ἢ τὸ $\frac{1}{15}$ τοῖς $\frac{0}{100}$. Οὕτω λοιπὸν τὸ ζακχαρῶδες μέρος τοῦ γλεύκους ἐξακολουθεῖ ν' ἀναπτύσσῃ τὸ οἶνοπνευμά του, ὀλιγοστεύει τὴν ζύμωσιν του καὶ σχεδὸν παύει τὴν ἀνάπτυξιν του, ὅποτεν φθάσῃ τὸν βαθ. 12 τοῖς $\frac{0}{100}$. Ἡ περισσοτέρα ὅθεν ποσότης τῆς ζακχάρεως μὴ δυνήθεῖσα ν' ἀναπτυχθῇ ὡς ἐπενεργούντος καὶ τοῦ ἐπελθόντος ψύχους ἐναπολείπεται ἀδιάλυτος· δι' ὃ ὁ οἶνος καθίσταται μὲν διαυγὴς, διατηρεῖται ὁμῶς ὑπόγλυκος, ἐπιφυλασσόμενος κατὰ τὰ ἐπιόντα ἔτη εἰς τὸν καιρὸν τοῦ θέρους νὰ διαλύσῃ τὸ ἐναπολειφθὲν ζάκχαρι διὰ νέας ἀδήλιν ζυμώσεως, τοῦτέστι νὰ κατεργασθῇ. Εἰς τὴν περίστασιν ὁμῶς ταύτην εἶνε λίαν προβληματικὸς ὁ οἶνος· πολλῶν δὲ μᾶλλον ἐάν οὗτος ἀφεθῇ ἐλεύθερος εἰς τὴν τύχην μετὰ τῆς ἐν τῷ πυθμένι τοῦ οἶνουβαρελίου ἰλῆος (λάσπης). Ἐνεκα τούτου ὁ Εὐρωπαῖος οἶνοποιὸς σπεύδει οὐ μόνον νὰ μεταγγίσῃ τὸν οἶνον ἐκ τῆς ὑποστάθμης του, ὅπως ἀρχομένης τῆς νέας ζυμώσεως μὴ συμπαρακολουθῇ αὐτὴ ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω καὶ τὰνάπαλιν, ἀλλὰ προθυμοποιεῖται νὰ καθάρσῃ συνάμα τοῦτον δι' ἰχθυοκόλλας ἀπὸ τὴν ἐνυπάρχουσαν βλένναν κλπ. ἵνα ὑποβοηθῇ καὶ τὴν νέαν ταύτην ζύμωσιν. Τούναντίον δὲ οἱ πλεῖστοι ἐκ τῶν ἡμετέρων ὅχι μόνον δὲν ἐφρόντισαν ἐν ἀρχῇ νὰ μετριάσωσι τὴν πολλὴν γλυκύτητα τοῦ

γλεύκους των, ὅπως μὴ ἐναπομένη ζάχαρι τι αδιάλυτον ἐν τῷ οἴνῳ, ἀλλὰ καὶ τοῦ οἴνου ἐναπολειφθέντος γλυκέος οὔτοι ἐγκαταλείπουν τοῦτον μετὰ τῆς λάσπης του (περιλαμβανούσης σὺν τῇ ῥητίνῃ ἅπαντα τὰ σχηματισθέντα ὀξικά ἅλατα), ἀδιστάκτως πιστεύοντες μάλιστα ὅτι τὸ πᾶν ἀπώλετο, ἐὰν ὁ οἶνός των μεταγυισθῇ ἐκ τῆς λάσπης ταύτης· διὸ ἐπερχομένης τῆς θερμότητος τοῦ ἐπιόντος ἔτους ἄρχεται καὶ ἡ νέα ζύμωσις, ἥτις καθιστᾷ τὸν οἶνον ὅχι μόνον θολόν (trouble) ἀλλὰ καὶ λίαν ἐπικίνδυνον διὰ τὴν ὑπάρχουσαν λάσπην· τὸ δὲ θόλωμα τοῦτο ἀποκαλοῦσι *κόψιμος*.

Τὸ γλεύκος λοιπὸν μετροῦν βαθμὸν κάποιον πάντοτε τοῦ 12ου. παρέχει πλήρη ἀσφάλειαν εἰς τὸν οἶνοποιόν, καὶ ἐπομένως ἐντίθεται εἰς μικρὰ οἰνοβάρελα καὶ ἀφίεται ἥσυχον πρὸς ζύμωσιν εἰς πολὺ εὐαερον καὶ οὐχὶ στενόχωρον τόπον, ἵνα μὴ βεβιασμένη γίνηται ἡ ζύμωσις. (Fermentation). Τελεσθείσης δὲ τῆς πρώτης θορυβώδους ζυμώσεως, ἥτις εἰς τὸν λευκὸν οἶνον δὲν διαρκεῖ περὶ τῶν 30 ἡμερῶν, καὶ ὑπερπληρωθέντος τοῦ ἐν ταῖς βαρελίαις ὡς ἐκ τῆς ζυμώσεως προκύψαντος κενοῦ, κλείεται ἡ ὀπή οὐχὶ ἀσφαλῶς, ἀλλὰ δι' ἐπιθέσεως κατὰ πλάτος τεταμένου λινοῦ πανίου (λινάτζας), ἐχοῦσης ὑπεράνωθεν μικρὰν πλάκα· ὁ οἶνος ἐξακολουθεῖ νὰ ἐνζυμοῦται ἥσυχότερον, μετ' ὀλίγον ὁμως φαίνεται ὅτι ἐντελῶς ἐπχύσατο, ἐν ᾧ διατηρεῖ ἀδιάλυτόν τι ποσὸν ζαχαρέως, κατὰ τὴν μᾶλλον καὶ ἥττον ποιότητα τοῦ γλεύκους, ὅπως κατεργασθῇ ἐν τῷ μέλλοντι ἀνεπαισθήτως πως. Τὰ μυστήρια δὲ τῆς κατεργασίας ταύτης, ἡ μᾶλλον τῆς ἀδήλου ζυμώσεως, δὲν ἠδυνήθη εἰσεῖτι νὰ λύσῃ ἡ ἐπιστήμη, διὸ ἀπέχω ἐγὼ ὁ ἀδύνατος νὰ σχηματίσω κανόνας, οὓςτινας ὀφείλει ν' ἀκολουθῇ τις ἐπὶ τῶν οἴνων, ἐὰν οὔτοι δὲν στηρίζωνται εἰς τὴν ἀλάνθαστον πείραν καὶ τὰς εὐτυχεῖς παραδόσεις. Τοῦτο μόνον δύναμαι νὰ παρατηρήσω ἐνταῦθα, δοθέντος τοῦ λόγου, ὅτι καθ' ἡ πείρα μ' ἐδίδαξεν εἰς τὴν ἀδήλον ταύτην ζύμωσιν, καθὰς καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ ἐν τῷ μέλλοντι οἰαδὴποτε καὶ ὁσηδὴποτε κατεργασία τοῦ οἴνου οὐδέποτε δύναται νὰ παραγάγῃ τὸν *οἶνανθικὸν αἰθέρα* (bouquet) ὡς οἱ πολλοὶ πιστεύουσι καὶ μάλιστα οἱ Εὐρωπαῖοι οἰνολόγοι ⁽¹⁾ ἔστω καὶ ἐὰν ἡ κατεργασία αὕτη πολυ-

χρόνιος κατὰστῇ. Ἡ τολμηρὰ αὕτη ἔκφρασις τῆς ἐμῆς γνώμης, παρελθούσης ἐξ ἐνδελεχοῦς παρατηρήσεως καὶ πείρας, ἴσως ἤθελε φανεῖ εἰς πολλοῦς ἀρκετὰ γελοιοπρεπῆς ὡς ἀπεθαινούσα ἀντικρὺ καθόλου εἰς τὴν κοινὴν ταύτην παραδοχὴν· πρὸ πάντων δὲ εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ ἄρωμα, ὅπερ οἱ οἶνοι ἐκάστοτε παρέχουσι. Εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι ὁ οἶνος ὅσον παλινοῦται, τόσον κατεργάζεται ἀναπτύσσων διαφόρους καλλονάς του, οὐχ ἥττον ὁμως ὁ ἐν Ἑλλάδι, διακατέχων ἕτερα οὐσιώδη συστατικὰ, ὅσον δὴποτε καὶ ἐὰν παλαιωθῇ, οὐδέποτε ἤθελε δυνήθῃ νὰ ἀναπτύξῃ τὸ ἄρωμα τοῦτο (bouquet) ὡς οἶνανθικὸν αἰθέρα καθὼς ὁ Λιθίγιος ὑποστηρίζει, οὐδὲ ὡς συνθέτους αἰθέρας καθὼς πολλοὶ ἔξοχοι χημικοὶ ἀναφέρουσιν, λ. χ. Βερθελότος, Proust κλπ. παραδέχονται. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ παραδεχθῇ τις οἶανδὴποτε τοιαύτην γνώμην, ἐὰν μὴ πρῶτον δὲν ἀνατρέψῃ τὰς βάσεις τῆς χημείας; Καθότι κατὰ τὴν ὀργανικὴν χημείαν ὅπως παραχθῇ οἶος δὴποτε αἰθέρ (Νιτρικός, Θεικός, Ὄξικός) ἔχει ἀνάγκην τῆς παρουσίας ἐνὸς τοιούτου ὀξέος· ἐπομένως τὸ ἄρωμα τοῦτο καθὼς οἶνανθικός αἰθέρ ἔχει ἀνάγκην τῆς παρουσίας ἐνὸς ὀξέος ὅπως γενῇ ἐν τῇ *ρίζῃ* ἡ λεγομένη ἀντικατάστασις (ὅρα τὰ περὶ αἰθέρος ἐν τῇ ὀργαν. χημείᾳ), ὁ δὲ οἶνος τῶν θερμῶν κλιμάτων καὶ προπάντων τῆς Ἑλλάδος πλούσιος ὢν κατὰ τὰ ἄλλα, ὑπερεῖ κατὰ πολὺ τῶν ἄλλων οἴνων τῶν βορείων κλιμάτων, κατὰ τε τὰ ὀξικά ἅλατα, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν παρουσίαν τῆς κοινωτάτης τρυγός· ἄλλως τε σπανίως ἀπαντωμένης εἰς μόνους τοὺς οἶνους τῶν ὀρεινῶν καὶ ψυχρῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπ' οὗ λοιπὸν τὰ οἰνοβάρελα πληρωθῶσι καλῶς ἀφίενται πρὸς ἥσυχον ζύμωσιν, μέχρις οὗ ἐπέλθῃ τὸ μέγα ψύχος, ὅπερ χωρίζει τὰς ὕλας καὶ καθιζάνει τὴν ἐν τῷ οἴνῳ βλέναν ἐπὶ τοῦ πυθμένου τοῦ ἀγγείου, ἀποτελοῦν τὴν διαύγειαν τοῦ οἴνου, ἥτις ὑπερβαίνει πολλάκις καὶ αὐτοὺς τοὺς κεκαθαρμένους δύο καὶ τριῶν ἑτῶν· Διαρ-

φοὶ ἐπιστήμονες ὄντες· διότι ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῆς οἰνολογίας ἐνῷ ἄρ' ἐνὸς οὐδέλλως παραδέχονται τὸν ὀξύνισμὸν τοῦ οἴνου, ἄρ' ἑτέρου ὑποστηρίζουσι τὴν ὑπαρξίν οἶνανθικοῦ αἰθέρους (bouquet) ἐν αὐτῇ τῇ οἴνῳ· δημολογοῦσι δηλονότι εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ δευτέρου καὶ τὴν ὑπαρξίν τοῦ πρώτου. καθότι ὅπως παραχθῇ οἶος δὴποτε αἰθέρ ἔχει ἀνάγκην τῆς παρουσίας ἐνὸς ὀξέος. Ἡ ὑπαρξίς δὲ τοῦ ὀξέος τοῦτου τί ἄλλο εἶναι, εἰμὴ ἡ ὀξύτης τοῦ οἴνου;

(1) Ἀπορεῖ τις ἀναγινώσκων τοὺς σολοικισμοὺς καὶ τὰς ἀντιφάσεις εἰς αὐτὰς ἐμπίπτουσιν οἱ κύριοι οὔτοι ἄλλως τε σπ-

κοῦντος ὅθεν τοῦ ψύχους τούτου καθ' ἡμέρας εὐδίας, γίνεται ἡ μεταγγίσις τοῦ οἴνου ἀπὸ οἰνοβαρελίου εἰς οἰνοβάρελον καλῶς καθαρὸν καὶ δι' ἀτμῶν καιομένου θείου (θειώδους ὀξέως πληρωθὲν ⁽¹⁾), κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Τὸ κενὸν καὶ κεκαθαρμένον οἰνοβάρελον πλησιάζαντες παρὰ τῇ ὅλῃ σειρᾷ τῶν ὑπαρχόντων οἰνοβαρελίων, ἀρχόμεθα τῆς μεταγγίσεως διὰ τοῦ κλειόμενου σίφωνος, τοῦτέστι σωλῆνος καμπύλου ἐκ λευκοσιδήρου (τενακὲ) ἔχοντος δύο σκέλη ἄνιστα καὶ ἐν τῷ μέσῳ ὅπλῳ κλειομένην κατὰ βούλησιν διὰ στρόφιγγος. Ἐνθέτοντες ὅθεν τὸ μικρότερον σκέλος τούτου ἐντὸς τοῦ κενοῦ οἰνοβαρελίου, ἐπιφυλάττομεν τὸ μεγαλύτερον διὰ τὸ πλῆρες οἰνοδοχεῖον, ὅπερ ἐμβυθίσαντες προσέχουμεν νὰ μὴ φθάνῃ μέχρι τοῦ πυθμένος· κατόπιν δὲ ἀπορροφῆσαντες τὸν ἐν τῷ σωλῆνι ἀέρα διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ στρόφιγγος, ἀρχόμεθα πάραυτα τῆς τοῦ οἴνου μεταγγίσεως, μετακινιζομένου τούτου ἀπὸ τὸ ἐν εἰς τὸ ἕτερον οἰνοβάρελον, ἄνευ τοῦ παρμικροῦ θορύβου δυναμένου νὰ ταραχῇ τὴν διαύγειαν τοῦ ρευστοῦ ἐκ τῆς εὐρισκομένης ἐν τῷ πυθμένι ὑποστάθμης. Κατανοήσαντες δὲ ὅτι αὕτη ἐφθασε μέχρι τοῦ τεθολωμένου οἴνου, παύομεν τὴν ἐξακολουθήσιν. Ἀφ' οὗ δὲ εἰς ξεχωριστὸν μέρος ἐνθέσωμεν τὸν ἐνκαπολειφθέντα θυλὸν τοῦτον οἶνον, καὶ καλῶς καθάρισαντες τὸ ἐκκενωθὲν οἰνοβάρελον, ἐνταυτῷ δὲ θειώσαντες, παρενθέτομεν τοῦτο πάλιν ἐν τῇ ἰδίᾳ θέσει παρὰ τῇ ὅλῃ σειρᾷ, ἀρχόμενοι οὕτω πως τῆς μεταγγίσεως τοῦ ἀμέσως ἐπομένου διὰ τοῦ ἰδίου τρόπου. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου οὐ μόνον ἀσφάλεια ὡς πρὸς τὴν διαύγειαν καὶ ἐξασθέντησιν τοῦ οἴνου γίγνεται, ἀλλὰ συνάμα καὶ οἰκονομία, δυναμένου ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου νὰ μεταγγίσῃ μέγα ποσὸν οἴνου, ἄνευ τῆς βοηθείας ἑτέρου.

(1) Τὴ μὴ καλῶς καθαρὸν θέντα οἰνοβάρελα μεταδίδουσιν ἐκ τοῦ ξύλου τῶν ἰδιαιτέρων ὁσμῶν εἰς τὸν οἶνον, κατὰ τὸ μέλλον καὶ ἥττον ἀνθρῶ, καθιστάνουσιν τοῦτον χεῖριστον, καίτοι κάλλιστον ὡς πρὸς τὴν ποιότητα. Ἡ ὁσμὴ αὕτη εὐκόλως προδιδόμενη εἰς τοὺς ὀξειδιωμένους ὑποφθάλμους ἔχοντας οἰνογνώστες (gourmet) δύνανται νὰ ἐξαλειφθῇ ἐκ τοῦ ξύλου διαφοροτρόπως. α'.) Διὰ κηρύου πλυσίματος. β'.) Διὰ κύσεως καὶ ἀπανθρακίσσεως τῆς ἔσω ἐπιφανείας τοῦ ξύλου. γ'.) Διὰ πληρώσεως τοῦ οἰνοβαρελίου ἐκ θαλασίου ὕδατος καὶ ἐγκαταλείψεως τούτου μέχρις ἐντελοῦς τῆς ἡμέρας του. δ'.) Δι' ἐπαλείψεως γάλλικτος ἀσβέστου ἐπὶ τῆς ἔσω ἐπιφανείας τοῦ οἰνοβαρελίου. ε'.) Διὰ προσθήκης οἰνοπνεύματος, εἴτε χρέσεως τοῦ οἰνοβαρελίου διὰ Κ ο ν ι κ κ, Ροῦμιον, καὶ οἰνοπνευμα.

Μετὰ δεκαπενθήμερον διάστημα, ἡ καὶ πλέον, διαρκούντος τοῦ ψύχους, ἐπέρχεται τὸ λεγόμενον καθάρισμα ἢ κολλάρισμα ὅπερ διττῶς ἐνεργεῖται· εἴτε διὰ τοῦ λευκώματος τῶν ὠν, προστιθεμένων 3-4 τοιαύτων ἐπὶ 100 ὀκ. οἴνου⁽¹⁾, εἴτε διὰ τῆς ἀγορχίας λευκοτάτης ἰχθυόκολλας κεκλιμένης εἰς μικρὰ τεμάχια, καὶ ἐντεθειμένης ἐντὸς μικροῦ ἀγγείου πεπληρωμένου ὕδατος, εἰς ὃ προσετέθη ἐν δράμιον τρυγικοῦ ὀξέος· Διαλυθείσης οὕτω ταύτης, ἀναλογούσης ἐν δράμιον ἐπὶ 100 ὀκ. οἴνου, ποιῶμεν τὸ καθάρισμα δι' ἀναταράξεως βιαίας τοῦ οἴνου, ὅπως ἡ ἐν αὐτῷ βλέννη καὶ πᾶσα ἑτερογενὴς οὐσία ἐνωθεῖσα, ἢ συμπαρατυρθεῖσα σχηματίσῃ μελιτωδὲς ἢ κολλώδεις τινέρος, κατ' ἀρχὰς μὲν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἐρχομένου, μετ' ὀλίγας ὁμοῦς ἡμέρας καθιζάνον ἐν τῷ πυθμένι, καθισταμένου τοῦ οἴνου καὶ πάλιν διευγεστάτου (clair) καὶ ἐτοίμου νὰ δεχθῇ τὴν δευτέραν μεταγγίσιν, καθ' ἓν τρόπον ἀνωτέρω ἀνέφερον.

Πληρωθέντων οὕτω τῶν οἰνοβαρελίων, δυνάμεθα νὰ πωματίσωμεν ἀσφαλῶς ταῦτα, ἐὰν οὐδεμίαν ὑρίσταιται ζύμωσις εἰσέτι, καθότι ὁ λευκὸς οἶνος διαφέρει κατὰ πολὺ τοῦ μέλανος, ὅχι μόνον πρὸς τὸν χρωματισμὸν ἐνταυτῷ δὲ εἰς τὰ λοιπὰ συστατικά του, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ζύμωσιν· διότι ὁ μὲν πρῶτος θεωρεῖται καὶ δικαίως ὡς γνησιώτερος τοῦ δευτέρου· τοῦ μὲν μέλανος μετὰ τῶν σταφύλων περιεχόντων βυρσοδεψικὴν ὕλην κατεργασθέντος, ἐνταυτῷ δὲ μετὰ τῶν σπόρων καὶ τοῦ μίσχου, περιεχόντων οὐσίας ἐλαιώδεις καὶ κολλώδεις, ἡ ζύμωσις ὑποβοηθεῖται καὶ ἐκδιάζεται ἡ περίοδος τῆς περισσώτερης τοῦ λευκοῦ.

Περαιωθεισῶν οὕτω τῶν ἐργασιῶν τοῦ οἴνου δύναται οὗτος νὰ σταλῇ πρὸς κατανώλωσιν, εἴτε νὰ διαμείνῃ ἐπὶ πολλὰ ἔτη· εἰς πᾶσαν ὁμοῦς περίπτωσιν καθ' ἣν θέλομεν νὰ κάμωμεν ἀποστολὴν

(1) Ἡ παρ' ἡμῶν χρῆσις τῆς βητίνης εἰς οὐδὲν ἄλλο ὠφελεῖ εἰμὴ τοῦ νὰ δώσῃ ἰδιόζουσαν ὁσμὴν εἰς τὸν πρωτοετῆ οἶνον μὲν, εὐχάριστον ὡς πρὸς ἡμᾶς, προπάντων δὲ νὰ καθάρῃ τοῦτον διότι εἶναι ἐν τῶν ἀρίστων καθαριστικῶν μέσων, ὑπερβαίνοντα καὶ αὐτὴν τὴν ἰχθυόκολλαν. Παρομοίως ἡ χρῆσις τοῦ γ ὁ ῥ ο υ (θεικῆς ἀσβέστου) κάμνει τὸν οἶνον νὰ στερεῖται χρωματιστικῆς οὐσίας, νὰ γίνηται διευγεστερος καὶ νὰ συντηρῇται ἀσφαλέστερον. Ἐνεργεῖ δὲ ὁ γύβος ἐπὶ τοῦ ὀξυτρυγικοῦ κίλεος, καὶ μέρος μὲν τῆς τρυγῆς κατακρίνεται ὡς τρυγικὴ τίτanos, ἰσοδύναμος δὲ ποσότης θεικοῦ ὀξέος εἰσέρχεται ἐν διαλύσει καὶ εὐρίσκονται εἰς τὸν οἶνον ὡς ὀξυθεικὸν κάλι· ἀλλὰ δὲ ἐν αὐτῷ.

αὐτοῦ, πρέπει νὰ τὸν καθαρίζωμεν δι' ἰχθυόκολ-
λας καὶ νὰ τὸν μεταγγίζωμεν εἰς τὰ ὠρισμένα
βαρέλια τῆς ἀποστολῆς.

Περαίνων τὴν περί λευκοῦ οἴνου ἐκθεσίν μου,
ἐπιπροσθέτω τὸ ἐξῆς: ὅτι σταφυλαὶ αἰτίνες δι-
δουσι κακὸν μέλανα οἶνον δύνανται νὰ δώσωσιν
ἄριστον λευκόν, καθὼς καὶ τάνάπαλιν. Τοιοῦτον
τι συμβαίνει καὶ ἐν Ἀθήναις μὴ δυνάμενου τοῦ
λευκοῦ οἴνου σπανίως πέραν τοῦ ἔτους νὰ δια-
τηρηθῇ, πολὺ δὲ περισσότερον νὰ μετενεχθῇ ἀ-
ελαβῶς ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἕνεκα τῆς ποιό-
τητος τῆς σταφυλῆς καὶ τῆς διὰ τοῦ κλίματος
ὠριμάνσεως. Ἐν ᾧ ἂν αἱ ἐνυπάρχουσαι σταφυ-
λαὶ πατῶμεναι ἐξυμῶντό ἐπὶ 3—4 ἡμέρας
μετὰ τῶν στεμφύλων, καὶ μὲν ἤθελον παραγάγει
οἶνον ὀλίγον ξανθόν, ἀλλὰ ἐξάριτον καὶ δυνατόν,
δυνάμενον νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ πολλὰ ἔτη, εἴτε νὰ
μετακομίζεται ἄνευ θολώματος εἰς οἶνον δὴποτε
μέρος, ἐν ᾧ ἤδη δὲν δύναται. Ἐν γένει δὲ ὁ
λευκὸς οἶνος εἶναι τὸ γνησιώτερον δείγμα καὶ ἡ
βάσις, ἐφ' ἧς ὁ ἀμπελοκτήμων δύναται νὰ γνω-
ρίσῃ τὴν τε ποιότητα τῆς τοποθεσίας του καὶ
τοῦ κλίματός του, συνάμα δὲ τὸν χρόνον, ἐφ'
οὗ μετὰ πλειότερας ἐπιτυχίας δύναται τρυγῶν
νὰ κατασκευάσῃ ἐξάριτον οἶνον χρωματισμένον,
ἢ λευκόν.

Πρὸ πάντων μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἡ ἐπιμέλεια
καὶ ἡ παρατήρησις ἐπὶ ἐκάστου τρυγετοῦ, κα-
θόσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ λευκοῦ οἴνου,
κατὰ τὰς ἀνωτέρω ἀναλογίας καὶ ὁδηγίας,
θέλει συνεπάγῃ πολλοὺς κατανωλατὰς ἐκ τοῦ
ἐξωτερικοῦ καὶ τὴν βραδυτέραν αὐτοῦ ὑπερτί-
μησιν, τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον ἡ ἐπιμέλεια
τοῦ λευκοῦ οἴνου δὲν χρήζει κόπου πολλοῦ ὡς
ἀπλουστάτου.

(Ἀκολουθεῖ).

ΤΟ

ΒΟΡΕΙΟΝ ΣΕΛΑΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΗΝ 12 ΚΑΙ 13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1870.

Ἀσύνηθες ὅλως διὰ τὸν τοσοῦτον τῶν πόλων
ἀπέχοντα τόπον ἡμῶν εἶδομεν αἴφνης περὶ τὴν
7 τῆς ἑσπέρας τῆς 12(24) τοῦ Ὀκτωβρίου ε. ε.
πρὸς τὸ βόρειον μέρος τοῦ ὀρίζοντος. Ἀπ' αὐτοῦ
δηλαδὴ πρὸς τὰ ἄνω ὑψοῦτο φῶς χρώματος ἀνι-
κτοῦ πορφυροῦ καὶ ἐσχημάτιζε τμήμα κύκλου.
Ἡ ἐντασις αὐτοῦ ἦτο κατ' ἀρχὰς ἀσθενής, περὶ

τὴν 9 ὅμως ὥραν ἐφαίνετο τρόπον τινὰ ὁ οὐρανὸς
καιόμενος· τὸ φαινόμενον δ' ἔλαβε πρὸς τὸ Β μέρος
ὕψος 15 καὶ ἔκτασιν ὀριζοντεῖαν 110 περίπου
μοιρῶν. Ἐνίοτε ἐφαίνοντο ἀναθρώσκουσai ἀπὸ τοῦ
ὀρίζοντος πρὸς τὰ ἄνω ἀκτινοβολίαι λευκαί, καὶ
τότε ἡ λαμπρότης τοῦ φαινομένου ἐπετείνετο, ἰδί-
ως δὲ νέα ἐπίτασις ἐγένετο περὶ τὴν 10 ὥραν.
Οὕτως ὅτε μὲν ἐξησθένη, ὅτε δ' ἐπετείνετο. Βαθ-
μηδὸν ὅμως ἤρχισεν ἐξασθενεῖν καὶ λαμβάνον
χρῶμα βιθύτερον, ἰόχρουν, περὶ δὲ τὴν 11 1/4
ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν ἠδυνάμην νὰ διακρίνω τί-
ποτε πλέον. Ἡ τοποθέτησις τοῦ κυκλικοῦ σχή-
ματος, τὸ ὁποῖον ἀπετέλει τὸ φαινόμενον, ἦτο
τοιαύτη ὥστε ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ πόλου 60 μὲν
μοίρας πρὸς Δ., 50 δὲ πρὸς Α., δηλαδὴ ἦτο
τοποθετημένον συμμετρικῶς σχεδὸν πρὸς τὸν πρὸς
Δ. τοῦ πόλου κείμενον μαγνητικὸν μεσημερινὸν
τῶν Ἀθηνῶν. Τοιοῦτο λοιπὸν ἐγένετο τὸ φαινό-
μενον τῆς ἑσπέρας τῆς 12 Ὀκτωβρίου, καθ' ἣν
καὶ ὁ οὐρανὸς ἦτον αἴθρως καὶ νηνεμία ἐπεκράτει.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἔπνεεν ἄνεμος σφοδρὸς
ἀπὸ τῶν ΝΔ. καὶ νέφη ἐκάλυπτον τὸ πλεῖστον
τοῦ οὐρανοῦ. Περὶ τὴν 7ην καὶ πάλιν ἀνεφάνη τὸ
φαινόμενον, πολὺ ὅμως ἐντονώτερον παρὰ τὴν
προτεραίαν. Δυστυχῶς τὰ νέφη ἐκάλυπτον πολ-
λαχοῦ τὸν οὐρανὸν καὶ μάλιστα τὰ ΒΑ. αὐτοῦ,
ὅθεν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ φανῇ αὐτὸ ἐν ὅλῃ τῇ
μεγαλοπρεπεῖα του. Τὸ χρῶμά του ἦτο ἐρυθρό-
τερον ἢ τὴν προτεραίαν, ἐξετείνετο δὲ καὶ πο-
λὺ πλεῖον, διότι ὀλίγον μετὰ τὴν 8ην ἡ ὀριζον-
τεῖα ἔκτασις αὐτοῦ πρὸς Δ. ἦτον 80 μοιρῶν (πρὸς
Α. διὰ τὰ νέφη δὲν ἐφαίνετο πόσον), ὑψοῦτο δὲ
περὶ τὴν 9ην, ὅτε πολλὰ τῶν νεφῶν διεσκεδά-
σθησαν, περὶ τὰς 35 μοίρας. Καὶ πάλιν ἡ ἀκτι-
νοβολήσις ἐφαίνετο ἐνίοτε. Περὶ τὴν 11 μόλις
ἠδυνάμην νὰ διακρίνω ἑτι ἀσθενῆ τινα ταινίαν
ἰόχρουν πρὸς τὸ ἐλεύθερον πλέον νεφῶν ΒΑ. μέ-
ρος τοῦ ὀρίζοντος. Ἀσθενεῖς ἀστέρεις ἐφαίνοντο ὥσεί
ἀμαυρούμενοι ὑπὸ τῆς λάμπσεως τοῦ φαινομένου,
οἱ πλησίον ὅμως τοῦ ὀρίζοντος δευτέρας τάξεως
ἀστέρεις α, β, γ, καὶ δ τῆς Μεγάλης Ἀρκτοῦ
ἐσελάγιζον λαμπροὶ ἐν τῷ ἐρυθρῷ φωτὶ τῆς
δευτέρας ἑσπέρας ὡς μὴ καλυπτόμενοι ἀπὸ νέφη.

Τοιοῦτον ἐφάνη τὸ φαινόμενον ἐνταῦθα κατὰ
τὰς δύο ἑσπέρας. Τὴν ἐπομένην οὐδὲν ἠδυνήθην
νὰ ἶδω, καίτοι προσεκτικὸς εἰς τοῦτο καταστὰς
ὑπὸ τινων, νομιζόντων ὅτι ἐβλεπον ἀσθενές τι
φῶς πρὸς ΒΔ. κατὰ τὴν 6 1/2 M. M.

Ἐφάνη δὲ τὸ φαινόμενον αὐτὸ καθ' ἅπασαν
τὴν Ἑλλάδα, τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ κατὰ